Haarlem

Gemeente Haarlem

Jeroen van Spijk
wethouder ruimtelijke ordening en monumenten, MRA, financiën, dienstverlening en burgerparticipatie

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Bestuur

Datum	20 april 2016
Ons kenmerk	2016/189590
Contactpersoon	R. Verheij
Doorkiesnummer	511 4610
E-mail	rverheij@haarlem.nl
Onderwerp	technische uiteenzetting VOG-regeling

Geachte leden,

Tijdens de vergadering van de Commissie Bestuur van donderdag 7 april 2016, agendapunt 8, 'Eerste wijzigingsverordening belastingen 2016', heeft de tariefsverhoging van de leges tot het verkrijgen van een verklaring omtrent het gedrag (verder: VOG) geleid tot een aantal vragen., te weten de kosten voor een VOG / lastenverzwaring vrijwilligers(organisatie) en het tijdstip van wijziging. Daarnaast heeft de portefeuillehouder toegezegd nog nader in te gaan over de systematiek van Kostendekkendheid.

1. Leges verklaring omtrent gedrag

De verhoging van de leges van € 11,30 is volledig het gevolg van een verhoging van de rijksleges. Het extra bedrag dat de gemeente ontvangt wordt volledig afgedragen aan het rijk. Dit is ook de algemeen gevolgde handelwijze van de gemeente om afdrachten aan het Rijk (rijksleges) volledig door te berekenen in het tarief van de specifieke dienst of product.
Blijkens de toelichting op de 'Regeling van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie tot wijziging van de Regeling vergoeding verklaring omtrent het gedrag en gedragsverklaring aanbesteden' is de rijksleges VOG verhoogd om een meer kostendekkende rijksbegroting te realiseren. Een verklaring voor de tariefsverhoging kan deels worden gevonden in het in het leven roepen van de landelijke regeling gratis VOG voor vrijwilligers. Het Ministerie hecht waarde aan handhaving en structurele borging van dit instrument. Daarnaast is de verhoging ingegeven door het feit dat de VOG-tarieven niet zijn geïndexeerd en derhalve de afgelopen jaren niet verhoogd.

Haarlem

Een andere punt van aandacht was, dat de stijging van het tarief een extra kostenpost oplevert voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisatie.
Voor zover het betreft vrijwilligers die in hun werkzaamheden direct contact hebben met kinderen en / of mensen met een verstandelijke beperking zijn er twee voorzieningen. Het Ministerie voor Veiligheid en Justitie biedt de mogelijkheid van een gratis VOG voor vrijwilligersorganisatie, mits deze voldoen aan de door het ministerie gestelde voorwaarden. In aanvulling hierop heeft de gemeente een Uitvoeringsregeling vastgesteld, krachtens welke organisaties die geen beroep kunnen doen op deze landelijke regeling in de kosten voor VOG's kunnen worden gesubsidieerd, mits voldaan wordt aan de in de Uitkeringsregeling gestelde voorwaarden.
Gelet op deze mogelijkheden van compensatie is er geen aanleiding voor het treffen van een extra voorziening.

Een derde vraag betrof het tijdstip waarop de tariefsverhoging aan de raad wordt voorgelegd.
De tariefsverhoging VOG werd op 27 november 2015 bekendgemaakt. Op dit moment kon de wijziging niet meer meegenomen worden bij de 'Haarlemse belastingvoorstellen 2016', zoals behandeld in de raadsvergadering van 17 december 2015.
Zoals reeds in de vergadering van de Commissie Bestuur is aangegeven, is de algemene lijn gevolgd, dat wijzigingen vervolgens per kwartaal aan de raad worden voorgelegd. Dit om te voorkomen dat kleine wijzigingen maandelijks bij de raad worden geagendeerd.
Een uitzondering hierop wordt gemaakt, indien door bijv. landelijke wetgeving, jurisprudentie, e.d. een belastingverordening of tarief ingrijpend moet worden gewijzigd ter voorkoming van ernstig (financieel) nadeel voor hetzij de gemeente, hetzij de burger. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen is in de legesverordening de mogelijkheid opgenomen om ten aanzien van een aantal tarieven, waaronder die van de VOG, tariefswijzigingen door het college te laten vaststellen. Dit is alleen dan een optie, indien de wijziging een gevolg is van nieuwe of gewijzigde rijksregelgeving die in werking treedt binnen drie maanden na de officiële bekendmaking van de inwerkingtreding. Dit was bij de onderhavige tariefswijziging VOG niet mogelijk, omdat de periode tussen bekendmaking (27 november 2015) en inwerkingtreding (1 maart 2016) de termijn van 3 maanden overschreed.

2. Systeem van Kostendekkendheid

Basis is dat de leges niet meer dan honderd procent kostendekkend mogen zijn. Daarbij is sprake van kruissubsidiering. Dat wil zeggen dat dat niet voor ieder afzonderlijke dienst of product geldt, maar binnen een clustering van

Haarlem

dienstverlening. De legesverordening bestaat uit drie clusters, te weten leges burgerzaken (69% kostendekkend volgens de begroting 2016,), de Wabo (78% kostendekkend) en overige vergunningen (81% kostendekkend). De Kostendekkendheid wordt voor die clusters in totaal bepaald en niet op individueel niveau per dienst op product. Dit is overigens tot op heden de gangbare werkwijze bij gemeenten. Als gevolg van de wijziging van het Besluit Begroting en verantwoording gemeenten (BBV) zal dit nog verder worden aangescherpt.

Daarin is bepaald dat de transparantie omtrent de berekeningswijze voor de kostendekkende tarieven in de eerste plaats op macroniveau (verordening in zijn geheel) plaatsvindt. Haarlem doet dit al jaren in de begroting (kostenonderbouwingen heffingen conform model VNG) en in de Haarlemse belastingvoorstellen. In het nieuwe BBV wordt nog een stap verder gegaan door de mate van kostendekkendheid inzichtelijk te maken binnen een onderdeel (bijvoorbeeld burgerlijke stand) van de verordening. Wat wordt beoogd is dat inzichtelijk wordt gemaakt hoe met de vaststelling van de tarieven in (de verschillende onderdelen van) de verordening(en) wordt bewerkstelligd dat voor alle tarieven gezamenlijk in die verordening de geraamde baten niet boven de geraamde lasten uitkomen. Dat wordt niet per se bereikt door per tarief inzichtelijk te maken of er sprake is van over- of onder-dekking (kruissubsidiëring) en in welke mate. Wat wel wordt beoogd is om binnen de titel leges burgerzaken, waarvoor nu al een afzonderlijk dekkingspercentage wordt bepaald, verder uit te splitsen worden uitgesplitst in. Daarbij moet gedacht worden aan onderdelen of aggregatieniveau's, zoals reisdocumenten of omgevingsvergunning. Het inzichtelijk maken op een te algemeen indelingsniveau, zoals bijvoorbeeld burgerzaken in totaliteit, geeft nog niet voldoende inzicht.

Voor de begroting 2017 en de belastingvoorstellen 2017 zal de verfijndere indeling naar kostendekkendheid verder worden uitgewerkt conform de beoogde opzet van de nieuwe BBV.

Met vriendelijke groet,

J. van Spijk